

This Project is co-funded by the European Union and the
German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Depremden Etkilenen Bölgelerde Yerel Kamu Hizmetleri için Katılımcı, Kapsayıcı ve Yeşil İyileştirme Projesi (PACE)

İhtiyaç Analizi Raporları Aralık 2025

Bu taslak rapor, Avrupa Birliği'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) ve Almanya Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı'nın (BMZ) mali desteği ile yürütülmektedir. İçeriğinden yalnızca GIZ sorumludur ve Avrupa Birliği veya Almanya Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı'nın (BMZ) görüşlerini yansıtmaması zorunlu değildir.

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Arka Plan

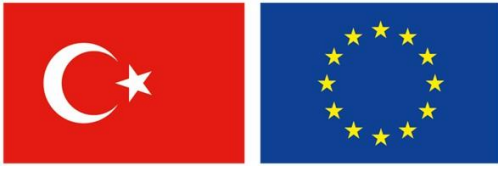
6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'nin güneydoğusunda meydana gelen depremler; Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye ve Şanlıurfa illerinde yıkıcı etkiler yaratmıştır. Bu afet, binlerce binanın geniş çapta yıkılmasına ve milyonlarca insanın yerinden edilmesine neden olmuştur. Bu felaket, hem gelecekteki afetlerin etkilerinin azaltılması, hem de etkilenen toplulukların korunması ve refahlarının sağlanması amacıyla yerel planlama ve kamu hizmeti sunumunda dayanıklı ve sürdürülebilir yaklaşımların kritik önemini ortaya koymuştur. Depremlerin hemen ardından Türkiye Cumhuriyeti, etkilenen illerde altyapının, yerel hizmetlerin ve sosyo-ekonomik koşulların yeniden inşası ve iyileştirilmesi için çalışmalar başlatmıştır. Avrupa Birliği ve Almanya Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı (BMZ), bu ulusal çabaları, Türkiye Cumhuriyeti yetkilileri ve ilgili kurumlarla yakın iş birliği içerisinde mali ve teknik destek sağlayarak desteklemektedir.

Buna yanıt olarak, yerel kamu hizmetlerinin sunumunu güçlendirerek Türkiye'nin deprem sonrası iyileştirme çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla '**Depremden Etkilenen Bölgelerde Yerel Kamu Hizmetleri için Katılımcı, Kapsayıcı ve Yeşil İyileştirme Projesi (PACE)**' başlatılmıştır. Proje, Avrupa Birliği'nin Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) ve Almanya Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı'nın (BMZ) mali katkısı ile ortak olarak finanse edilmektedir. PACE Projesi'nin ana faydalanıcısı ve koordinatörü Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Başkanlığı (ABB) olup; Türkiye Belediyeler Birliği, Vilayetler Birliği ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü proje ortaklarıdır. Proje, sürdürülebilir kalkınma ve uluslararası eğitim alanlarında uluslararası iş birliği hizmeti sunan Alman federal girişimi Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH tarafından uygulanmaktadır.

PACE Projesi'nin amacı, depremde etkilenen **yerel yönetimlerin hizmet sunum kalitesini artırmak ve iyileştirme çalışmalarına toplum katılımını** sağlamaktır. Proje, yerel yönetimlerin daha yüksek kalitede, daha yeşil ve kapsayıcı bir şekilde planlama yapma ve hizmet sunma kapasitelerini güçlendirmeye odaklanmakta olup, AB'nin politika hedefleri ile uyumludur. Yerel yönetimlere sağlanan desteği tamamlayıcı olarak, PACE sivil toplum aktörleri ve yerel halkın yerel planlama, uygulama ve izleme süreçlerine katılımını artırmayı, böylece deprem sonrası iyileştirme çalışmalarına etkin bir şekilde katkı ve destek vermelerini sağlamayı hedeflemektedir.

Depremlerden etkilenen illerde, depremlerin öncesinde de birçok sosyo-ekonomik zorluk ve çevresel kırılganlık mevcuttur. Depremlerin sonucunda, birçok yerel yönetim temel kamu hizmetlerini sunmakta ciddi aksaklıklarla karşılaşmıştır. Karşılaşılan zorluklar arasında kurumsal kapasite eksikliği, dezavantajlı gruplara erişimin sınırlı olması ve atık yönetimi, çevre koruma,

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

sağlık, eğitim, psikososyal destek ve sosyal hizmetler gibi temel hizmetlerin aksaması yer almaktadır. Yerel işletmeler, özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler), ciddi finansal kayıplar ve operasyonel aksaklıklar, altyapı hasarı, mali sıkıntılar ve daha geniş ekonomik belirsizliklerle karşı karşıya kalmıştır.

Projenin hazırlık analizleri sırasında, ulusal ve yerel düzeydeki tüm temsilciler, yerel yönetimlerin zorlanan kapasiteleri göz önüne alındığında, sivil toplum kuruluşlarının hizmet sunumunda önemli bir rol oynadığını belirtmiştir. Mevcut durumda yerel yönetimlerin çoğu, etkilenen topluluklardaki tüm gruplara, özellikle gençler, yaşlılar, engelliler, azınlıklar ve mülteciler, kadınlar ve çocuklar gibi en dezavantajlı veya kırılgan gruplara ulaşmakta zorluk yaşamaktadır. Ayrıca tüm temsilciler, depremden etkilenen bölgelerde sosyo-ekonomik iyileşmenin sağlanması için kritik önem taşıyan yerel kamu hizmetlerinin yeniden tesisine ve iyileştirilmesinin ön koşulu olarak, yerel yönetimler ile yerel sivil toplum kuruluşları arasında uzun vadeli iş birliği ve koordinasyonun güçlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

TASLAK

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

This Project is co-funded by the European Union and the
German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Hatay Büyükşehir Belediyesi İhtiyaç Analizi Raporu: Afet Sonrası Yerel Yönetim Kapasitesinin Değerlendirilmesi

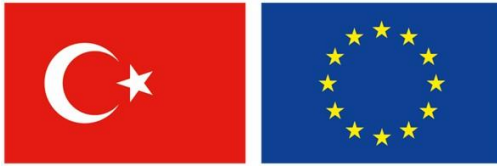
Dr. Zehra Güngördü

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

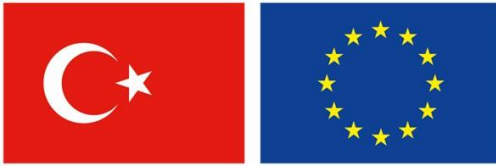
This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	6
1. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Planlama Kapasitesi ve Hizmet Öncelikleri	8
2. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Hizmet Öncelikleri Eksenini	11
3. Sivil Katılım Ekseninde Hatay Büyükşehir Belediyesi	18
SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME	18
EK-1: GÖRÜŞÜLEN KURUM LİSTESİ VE ÇALIŞTAY KATILIMCI LİSTESİ	23
Şekil 1. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Yeniden Yapılanma Süreci	15
Tablo 1. Hatay Büyükşehir Belediyesi 2020–2024 / 2025-2029 Stratejik Plan Değerlendirmesi ..	8
Tablo 2. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Planlama Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Öne Çıkan Hizmet Öncelikleri, Teknik Destek ve İş birliği Gereksinimleri	10
Tablo 3. Hatay Büyükşehir Belediyesi Kurumsal Analizi: Derinlemesine Mülakat Bulguları	11
Tablo 4. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Hizmet Sunum Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Öne Çıkan Hizmet Öncelikleri, Teknik Destek ve İşbirliği Gereksinimleri	16
Tablo 5. Hatay Büyükşehir Belediyesi – Bütüncül Yeniden Yapılanma ve Dönüşüm Çerçevesi	19

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

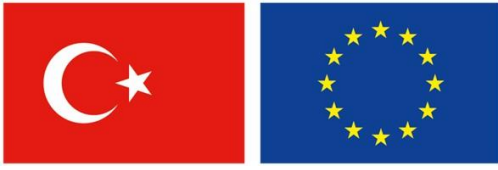
GİRİŞ

Bu rapor, Avrupa Birliği ve Alman Federal Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Bakanlığı (BMZ) tarafından ortaklaşa finanse edilen “Depremden Etkilenen Bölgelerde Yerel Kamu Hizmetleri için Katılımcı, Kapsayıcı ve Yeşil İyileşme Projesi (PACE)” kapsamında hazırlanmıştır. Proje, ana yararlanıcı kurum olan Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı tarafından koordine edilmekte ve Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) tarafından yürütülmektedir. Projenin ortakları Türkiye Cumhuriyeti Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Türkiye Belediyeler Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Vilayetler Birliğidir.

PACE Projesi, depremde etkilenen bölgelerde yerel yönetimlerin kurumsal kapasitelerinin güçlendirilmesi, afet sonrası hizmetlerin etkin biçimde yeniden tesis edilmesi, yeşil iyileşme süreçlerinin desteklenmesi ve kapsayıcı kalkınma politikalarının yerel düzeyde uygulanmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışma, Hatay Büyükşehir Belediyesi özelinde, yerel yönetimlerin planlama, afet yönetimi, yönetim, katılım, kapsayıcılık, dijitalleşme, yeşil dönüşüm ve finansman alanlarındaki mevcut kurumsal durumlarını bütüncül biçimde analiz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin mevcut kurumsal yapısını ve planlama kapasitesini değerlendirerek hizmet sunum süreçlerindeki güçlü ve zayıf yönleri ortaya koymaktır. Araştırma, saha gözlemleri, kurum temsilcileriyle yapılan mülakatlar ve katılımcı çalıştay bulgularına dayanmaktadır. Bu yöntem aracılığıyla, kurumun örgütsel işleyişi, koordinasyon yapısı ve yerel düzeydeki yönetim pratikleri ayrıntılı biçimde incelenmiştir.

Araştırma 1–5 Ekim 2025 tarihleri arasında yürütülmüş olup, 3 Ekim 2025'te Hatay Büyükşehir Belediyesi ile odak grup niteliğinde derinlemesine bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeye Fen İşleri, İmar ve Şehircilik, Dış İlişkiler, Çevre Koruma ve Kontrol, Strateji Geliştirme ile Park ve Bahçeler daire başkanlıklarının temsilcileri katılmıştır. Bu görüşme, belediyenin kurumsal kapasitesine, stratejik önceliklerine ve afet sonrası karşılaşılan temel zorluklara ilişkin önemli içgörüler sunmuş; katılımcı birimlerin yeniden yapılanma sürecine dair değerlendirmeleri, kurum içi işleyiş ve planlama mekanizmalarına yönelik mevcut perspektifi daha belirgin hale getirmiştir. Odak grup görüşmelerinin ardından, Hatay'ın yeniden yapılanma ve sürdürülebilir kalkınma sürecine ilişkin bulguların derinleştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen çalıştay sonuçları da analize dâhil edilmiştir.

This Project is co-funded by the European Union and the
German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

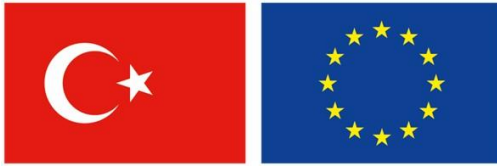
Araştırma kapsamında elde edilen veriler, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bulgular, yerel yönetimlerin dayanıklılık, kapsayıcılık, dijitalleşme ve sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir gelişim gösterebilmeleri için somut politika ve uygulama önerileri sunmaktadır. Çalışma sonucunda, Hatay Büyükşehir Belediyesi için öncelikli hizmet alanları belirlenmiş; bu alanlar afet yönetimi, kurumsal planlama, yeşil dönüşüm, sosyal kapsayıcılık ve dijital kapasite temaları altında yapılandırılmıştır. Bu çerçevede rapor, yerel yönetimlerin afet sonrası yeniden yapılanma sürecinde katılımcı, kapsayıcı ve çevresel sürdürülebilirlik ilkelerine dayalı bir kurumsal dönüşüm modeli oluşturulmasına katkı sağlamayı hedeflemektedir.

TASLAK

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

1. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Planlama Kapasitesi ve Hizmet Öncelikleri

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin 2020-2024 ve 2025-2029 Hatay Büyükşehir Belediyesi Stratejik Planları, afet sonrası yeniden yapılanma sürecinde kurumsal kapasite, yönetim anlayışı ve sürdürülebilir kalkınma vizyonu açısından kapsamlı bir dönüşüm sürecini yansıtmaktadır. Her iki plan da kapsayıcılık, katılım, yönetim ve yeşil dönüşüm eksenlerinde yapılandırılmıştır. Ancak uygulama, izleme ve afet hazırlığı süreçlerinde ölçülebilir göstergelerin ve kurumsal koordinasyonun eksikliği dikkat çekmektedir (Tablo 1).

Tablo 1. Hatay Büyükşehir Belediyesi 2020–2024 / 2025-2029 Stratejik Plan Değerlendirmesi

Eksen	2020–2024 Güçlü Yönler	2020–2024 Zayıf Yönler	2025–2029 Güçlü Yönler	2025–2029 Zayıf Yönler
Kapsayıcılık	Sosyal hizmet çeşitliliği, dezavantajlı gruplara ve Suriyeli nüfusa yönelik politikalar; toplumsal eşitlik ve mekânsal adalet vurgusu güçlüdür.	Performans göstergeleri net değildir; afet sonrası dezavantajlı gruplara yönelik özel eylem planı bulunmamaktadır.	Eşitlik ve adalet ilkeleri belediye misyonuna entegre edilmiştir; kırsal kalkınma ve sosyal hizmet merkezleriyle mekânsal kapsayıcılık güçlenmiştir.	Engellilik, toplumsal cinsiyet eşitliği ve göç politikaları hedef düzeyinde tanımlanmış ancak uygulama araçları ve göstergeler yetersizdir.
Katılım	Geniş paydaş katılımı sağlanmış; sivil toplum, çalışanlar ve ilçe belediyeleri sürece dâhil edilmiştir.	Katılımın sürekliliği tanımlanmamış; dijital katılım platformları ve geri bildirim mekanizmaları eksiktir.	Anket ve paydaş temelli yaklaşım sistematik hale gelmiş; stratejik öncelikler ortak biçimde belirlenmiştir.	Katılımın derinliği sınırlıdır; özellikle sivil toplumun karar alma düzeyine etkin katılımı ölçülememektedir.
Yönetişim	Şeffaflık, hesap verebilirlik ve mali disiplin	Yatay koordinasyon ve açık veri paylaşımı	İzleme-değerlendirme mekanizması	Afet sonrası yeniden yapılanma sürecinde kurumsal

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

	ilkeleri çerçevesinde hazırlanmış; e-belediye sistemleri kurumsal verimliliği artırmıştır.	yetersiz; yönetim göstergeleri (vatandaş memnuniyeti, şeffaflık endeksi vb.) ölçülmemiştir.	düzenli raporlama takvimine bağlanmıştır; çok düzeyli planlama (DOĞAKA, Kalkınma Planı) ile uyum sağlanmıştır.	koordinasyon yapısı netleşmemiş; yatay iş birliği modelleri operasyonel düzeyde eksiktir.
Yeşil Dönüşüm	İklim, çevre, biyoçeşitlilik ve sıfır atık hedefleri belirlenmiş; kişi başına yeşil alan artırımı hedeflenmiştir.	Yeşil finansman, karbon ayak izi ölçüm sistemi ve iklim uyum eylem planı bulunmamaktadır.	Çevresel sürdürülebilirlik güçlü biçimde vurgulanmış; iklim uyumu, sıfır atık ve yenilenebilir enerji politikaları entegre edilmiştir.	Karbon yönetimi, iklim finansmanı ve doğa temelli çözümler plan düzeyinde tanımlanmamış; afet sonrası ekolojik yeniden yapılanma zayıf kalmıştır.

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin afet sonrası yeniden yapılanma süreci kapsamında yürütülen analizler, kentin fiziksel, kurumsal, sosyal ve çevresel boyutlarda çok katmanlı bir dönüşüm ihtiyacı içinde olduğunu ortaya koymuştur. Bu değerlendirmeler, özellikle afet yönetimi, mekânsal planlama, sosyal kapsayıcılık, iklim uyumu, kurumsal kapasite ve kültürel mirasın korunması eksenlerinde odaklanmaktadır. Yapılan incelemeler ve görüşmeler sonucunda, kurumsal hazırlık düzeyinin yetersizliği, plan kademeleri arasında entegrasyon eksikliği, sosyal hizmetlerin kırılgan gruplara erişimindeki sınırlılıklar, iklim uyumu politikalarının henüz kurumsallaşmamış olması ve katılımcı yönetim mekanizmalarının biçimsel düzeyde kalması temel yapısal sorunlar olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, kurumun ulusal ve uluslararası ortaklık deneyimi, toplumsal dayanışma kapasitesi ve yeşil dönüşüm yönelimi güçlü potansiyeller olarak değerlendirilmektedir. Aşağıdaki Tablo 2'de elde edilen bulgular özelinde öncelikli hizmet alanları, teknik destek gereksinimleri ve beklenen etkiler, afet sonrası dönemde Hatay'ın yeniden yapılanmasında kritik önem taşıyan stratejik müdahale alanlarını özetlemektedir. Tablo, her bir hizmet önceliğini yöreye özgü koşullar, stratejik gerekçeler, teknik destek ihtiyaçları ve başarı göstergeleri ile ilişkilendirerek, uygulanabilir bir politika çerçevesi sunmaktadır.

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Hatay Büyükşehir Belediyesi için hazırlanan bu tablo, deprem sonrası yeniden yapılanma sürecinde büyükşehir ölçeğinde ortaya çıkan çok katmanlı ihtiyaçları bütüncül bir çerçevede ele almaktadır. Öncelikle afet öncesi hazırlık ve kurumsal süreklilik başlığı, HBB'nin ilçe belediyeleriyle birlikte yürütmek zorunda olduğu çok aktörlü kriz yönetiminin temel bir zafiyet alanı olduğunu göstermektedir. Mekânsal planlama ve altyapı entegrasyonu ise Hatay'ın plan kademeleri arasındaki kopukluklar, güncel olmayan veriler ve parçalı altyapı yatırımları nedeniyle en kritik dönüşüm alanı olarak öne çıkmaktadır. Sosyal hizmetlerin entegrasyonu, büyükşehir ölçeğindeki derin mekânsal eşitsizliklerin giderilmesi için zorunlu görülmektedir. Yeşil dönüşüm ve iklim uyumu, hem çevresel risklerin azaltılması hem de ekonomik sürdürülebilirlik açısından stratejik değer taşımaktadır. Son olarak kurumsal kapasite ile katılımcı yönetim, büyükşehir yönetiminin şeffaf, veri temelli ve güven veren bir yapıya kavuşması için temel koşullar olarak değerlendirilmektedir. Bu tablo, HBB'nin dirençli ve bütünlük bir kent yönetimi için izlemesi gereken yolu net biçimde ortaya koymaktadır.

Tablo 2. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Planlama Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Öne Çıkan Hizmet Öncelikleri, Teknik Destek ve İş birliği Gereksinimleri

N o	Stratejik Öncelik	Kısa Gerekçe (Durum)	Beklene n Amaç	Öncelikli Destek / Araçlar	Başarı Göstergesi (KPI)	Uygulanmazsa Olası Risk
1	Afet hazırlığı, koordinasyon ve kurumsal süreklilik	HBB-ilçe-AFAD arasında rol belirsizliği; erken uyarı eksikliği	İl genelinde hızlı ve entegre kriz yönetimi	Afet koordinasyon merkezi, erken uyarı, lojistik planlama	Müdahale süresi, hizmet sürekliliği	Gecikmiş müdahale, yönetim kaosu
2	Mekânsal planlama ve altyapı entegrasyonu	Üst/alt ölçek plan uyumsuzluğu, altyapı kesintileri	Bilim temelli, dirençli mekânsal gelişim	CBS tabanlı altyapı planlama, veri standardı	Güncellenen plan oranı, kesinti süresi	Parçalı yatırımlar, kaynak kaybı
3	Kapsayıcı sosyal hizmetlerin bütüncül uygulanması	İlçeler arasında hizmet eşitsizliği, kırılgan	Sosyal adalet ve eşit hizmet erişimi	Sosyal etki analizi, erişim haritaları, saha ekipleri	Erişim oranı, yararlanıcı sayısı	Derinleşen eşitsizlik, sosyal dışlanma

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

		gruplara düşük erişim				
4	İklim uyumu, yeşil dönüşüm ve çevresel yönetim	Su-enerji riskleri, moloz ve atık yükü, yeşil altyapı eksikliği	İklim dirençli, düşük karbonlu kent	Yeşil altyapı, drenaj, yenilenebilir enerji, moloz yönetimi	Emisyon azaltımı, yeşil alan, bertaraf oranı	Sel, kuraklık, çevresel tahribat
5	Kurumsal kapasite, katılımcı yönetim ve dijital dönüşüm	Veri paylaşımı parçalı, katılım mekanizmaları zayıf	Şeffaf, hızlı ve hesap verebilir karar alma	Açık veri, Kent Bilgi Sistemi, e-katılım araçları	Veri entegrasyon oranı, dijital katılım	Zayıf koordinasyon, düşük güven

2. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Hizmet Öncelikleri Eksenli

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin 6 Şubat 2023 depremlerinin ardından kurumsal, teknik ve sosyal düzeyde yaşadığı dönüşüm süreci, 3 Ekim 2025 yapılan derinlemesine mülakatlarla kapsamlı biçimde değerlendirilmiştir. Görüşmeler, belediyenin yeniden yapılanma döneminde karşılaştığı temel sorunları, mevcut kapasite sınırlılıklarını ve ortaya çıkan yeni fırsat alanlarını 5 ana tema altında toplamaktadır. Aşağıdaki tablo, bu temalar üzerinden öne çıkan bulguları ve genel değerlendirmeleri özetlemekte; hem metin özetinin görsel tamamlayıcısı hem de bağımsız bir "analitik özet" olarak kullanılabilecek niteliktedir.

Tablo 3. Hatay Büyükşehir Belediyesi Kurumsal Analizi: Derinlemesine Mülakat Bulguları

Tema Başlığı	Özet Bulgular
Afet Yönetimi ve Dirençlilik	Hatay 1. derece deprem kuşağında ve iklim krizinden yüksek düzeyde etkilenecek bölgede yer almaktadır. Deprem öncesi Hatay için hazırlanan kentsel dönüşüm projesi merkezi uyumsuzluk nedeniyle uygulanamamıştır. Kurumsal afet planları ve dirençlilik kapasitesi güçlendirilmelidir.
Kurumsal Kapasite ve Uluslararası İşbirlikleri	AB, UNDP, İller Bankası ve STK'larla projeler yürütülmüştür. Deprem öncesi fonlar ağırlıklı olarak Suriyeli nüfusa odaklanırken, deprem sonrası toparlanma ve konteyner kent süreçlerine kaymıştır. Fon yönetimi ve iş birliği kapasitesi geliştirilmelidir.

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Planlama Kapasitesi ve Yenilikçi Yaklaşımlar	RES-LOG, Asi Nehri istilacı tür temizliği vb. projeler yürütülmüş ancak planlama bütüncül değildir. Mevcut planların tamamının yenilenmesi ve bütünlüklü mekânsal yaklaşım oluşturulması temel ihtiyaçtır.
Katılım, Kapsayıcılık ve Sosyal Dayanışma	Stratejik Plan ve Turizm Master Planı hazırlıklarında anket ve çalıştaylar uygulanmış ancak uygulama/izleme aşamalarında katılım mekanizması yoktur. Kent Konseyi aktif değildir. Engelliler ve çocuklar için bazı sosyal programlar yürütülmektedir ancak sistematik değildir.
Yeşil Dönüşüm, Dijitalleşme ve Finansal Dayanıklılık	Yeşil dönüşüm öncelikli bir alandır; yeni bir iklim eylem planına ihtiyaç vardır. Ulaşım Master Planı bulunmadığından fon erişimi sınırlanmaktadır. Kent Bilgi Sistemi altyapısı tamamlanmamış; sosyo-mekânsal veri tabanı eksiktir. Yeşil finansman ve dijital kapasite geliştirilmelidir.
Genel Değerlendirme	Kurumsal-teknik kapasite sınırlı, planlama parçalı ve proje bazlıdır. Dikey entegrasyon zayıftır, veri standardizasyonu yetersizdir. Yeniden yapılanmanın yalnızca fiziksel değil, yeşil dönüşüm, sosyal kapsayıcılık, dijitalleşme ve mali sürdürülebilirlikle birlikte ele alınması gereklidir.

Hatay Büyükşehir Belediyesi ile yapılan derinlemesine mülakatlar ve saha değerlendirmeleri sonucunda, yeniden yapılanma sürecinde öne çıkan temel hizmet öncelikleri belirlenmiştir. Bu öncelikler, sosyo-mekânsal veri tabanı ihtiyacı, Ulaşım Master Planı konusunda teknik destek, belediyede e-imar altyapısının kurulması, Yerel Eşitlik Eylem Planı konusunda teknik destek ve son olarak yeşil finansmana erişim konusunda belediye personelinin proje yazım kapasitesinin geliştirilmesidir. Her bir başlık, hem mevcut durumu hem de stratejik yönelimleri ortaya koyan teknik analizlere dayanmaktadır.

- Hatay Büyükşehir Belediyesi için sosyo-mekânsal veri tabanının kurulması, hem deprem sonrası yeniden yapılanma sürecinin sağlıklı yürütülmesi hem de hizmetlerin mekânsal eşitlik temelinde planlanması açısından kritik bir gerekliliktir. Mevcut durumda veri kaynakları dağınık, güncel olmayan formatlarda tutulmakta ve kurum birimleri arasında standartlaşmış bir veri paylaşım mekanizması bulunmamaktadır. Bu durum, mekânsal analizlerin doğruluğunu ve karar alma süreçlerinin hızını önemli ölçüde azaltmaktadır.

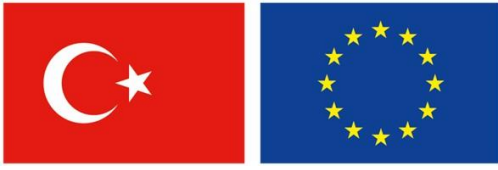
This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Entegre bir sosyo-mekânsal veri tabanı, altyapıdan sosyal hizmetlere, ulaşım planlamasından risk analizlerine kadar tüm kentsel süreçlerde kanıta dayalı yönetimi güçlendirecek; aynı zamanda dış fonlara başvuru ve proje geliştirme süreçlerinde belediyenin teknik kapasitesini artıracaktır.

- Deprem sonrası altyapı hasarları, nüfus hareketliliği ve yeni yerleşim alanlarının ortaya çıkması, Hatay'ın ulaşım sistemini ciddi biçimde etkilemiştir. Ulaşım Master Planı'nın güncellenmesi, hem mevcut ulaşım ağının verimliliğini artırmak hem de yeni mekânsal gelişim dinamiklerini sürdürülebilir bir çerçevede yönetmek için zorunludur. Belediyenin bu konuda teknik personele ve ileri analiz araçlarına ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Teknik destek, trafik modellemesi, talep tahmini, toplu taşıma optimizasyonu ve alternatif ulaşım modlarının (bisiklet, yaya, mikro mobilite) entegrasyonu gibi alanlarda ulaşım planlamasının bilimsel temellere oturmasını sağlayacaktır. Böylece HBB'nin ulaşım politikaları daha kapsayıcı, düşük karbonlu ve uzun vadeli bir perspektifle şekillenebilecektir.
- E-imar altyapısının belediye bünyesinde bulunmaması, planlama ve ruhsat süreçlerinde önemli gecikmelere, veri tutarsızlıklarına ve vatandaşların hizmetlere erişiminde belirsizliklere yol açmaktadır. Dijital imar altyapısının kurulması, hem planlama birimleri arasındaki koordinasyonu güçlendirecek hem de şeffaf ve izlenebilir bir süreç ortaya çıkaracaktır. E-imar sistemi, Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) tabanlı çalıştığı için tüm parsel ve plan verilerinin güncel, erişilebilir ve analiz edilebilir bir formda tutulmasını sağlayacaktır. Bu dönüşüm, Hatay gibi yüksek riskli bir bölgede plan değişikliklerinin ve yapılaşma kararlarının doğru, hızlı ve veri temelli biçimde alınması için hayati önem taşımaktadır.
- Hatay Büyükşehir Belediyesi bünyesinde yerel eşitlik politikalarının kurumsallaşmamış olması, özellikle deprem sonrası derinleşen toplumsal kırılganlıklar açısından önemli bir eksiklik. Kadınlar, engelliler, çocuklar ve yaşlılar gibi kırılgan grupların sosyal hayata erişimini güçlendirecek bir Yerel Eşitlik Eylem Planı, hizmetlerde kapsayıcılığın artırılması için zorunludur. Teknik destek ihtiyacı, hem bu planın metodolojik olarak doğru hazırlanmasını hem de kurum içinde veri temelli eşitlik politikalarının hayata geçirilmesini mümkün kılacaktır. Eylem planı, HBB'nin ulusal ve uluslararası eşitlik standartlarıyla uyumlu bir sosyal politika çerçevesi geliştirmesine katkı sağlayacak, böylece ilin sosyal dayanıklılığı güçlenecektir.
- Deprem sonrası artan finansman ihtiyacı ve belediyelerin bütçe kısıtları nedeniyle, yeşil finansman kaynaklarına erişim HBB için stratejik bir zorunluluk haline gelmiştir. Ancak mevcut durumda belediye personelinin proje yazım ve fon yönetimi kapasitesinin sınırlı olması, HBB'nin uluslararası fonlara başvuru yapmasını ve sürdürülebilir projeler geliştirmesini engellemektedir. Bu nedenle proje döngüsü yönetimi (PCM), karbon

This Project is co-funded by the European Union and the
German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

finansmanı, yeşil tahvil, sürdürülebilir şehirler programları ve iklim fonları (GEF, GCF, AB Yeşil Mutabakat vb.) gibi alanlarda kapasite geliştirilmesi kritik önem taşır. Bu yetkinliklerin güçlendirilmesi, Hatay'ın yeşil dönüşüm, altyapı iyileştirme ve enerji verimliliği alanlarında uzun vadeli finansal sürdürülebilirlik elde etmesini sağlayacaktır.

Görüldüğü üzere Hatay Büyükşehir Belediyesi ile yapılan derinlemesine mülakatlar ve saha değerlendirmeleri sonucunda, kentin yeniden yapılanma sürecinde yönlendirici nitelikte 5 temel hizmet önceliği belirlenmiştir. Bu öncelikler, afet öncesi hazırlık, altyapı entegrasyonu, çevresel iyileşme, sosyal dayanışma, kurumsal kapasite ve ekonomik canlanma olmak üzere birbirleriyle ilişkili temalar etrafında yapılandırılmıştır. Her bir alan, hem mevcut durumu hem de stratejik yönelimleri ortaya koyan teknik analizler doğrultusunda tanımlanmıştır. Bu kapsamda, Tablo 4, Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin yeniden yapılanma sürecinde öncelikli müdahale alanlarını, ihtiyaç duyulan teknik destek ve kaynak türlerini, potansiyel işbirliği kurumlarını ve beklenen etki alanlarını bütüncül bir biçimde ortaya koymaktadır.

TASLAK

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

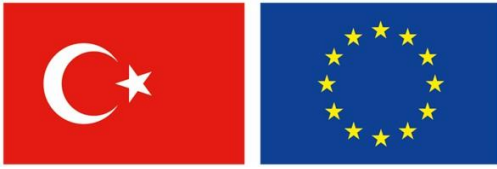
Şekil 1. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Yeniden Yapılanma Süreci

Implemented by

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Tablo 4. Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin Hizmet Sunum Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Öne Çıkan Hizmet Öncelikleri, Teknik Destek ve İşbirliği Gereksinimleri

N o	Hizmet Önceliği	Durum / Kök Neden	Stratejik Gerekçe	Teknik Destek / Kaynak İhtiyacı	İşbirliği Kurumları	KPI (Başarı Göstergeleri)	Olası Sonuç (Alınmazsa)	Beklenen Etki
1	Sosyo-mekânsal veri tabanının kurulması	Veri kaynakları dağınık; güncel sosyal ve mekânsal envanter bulunmuyor; birimler arası veri standardı yok.	Veri temelli planlama, afet sonrası önceliklendirmeye ve hizmet eşitliği için kritik.	CBS altyapısı, sosyal haritalama, veri standardizasyonu, açık veri portalı.	TÜBİTAK, Üniversiteler, HBB Birimleri	Güncel veri oranı, analiz raporu sayısı, dijital hizmet oranı.	Yanlış planlama, kaynak israfı ve hizmet eşitsizliği artar.	Doğru, hızlı ve şeffaf karar mekanizması; etkin planlama.
2	Ulaşım Master Planı için teknik destek	Deprem sonrası ulaşım ağı bozuldu; yeni yerleşimlerle yolculuk talebi değişti; analiz kapasitesi sınırlı.	Sürdürülebilir ulaşım, düşük karbonlu kent ve erişilebilirlik için gerekli.	Trafik modelleme, talep analizi, toplu taşıma optimizasyonu.	ÇŞİDB, Ulaştırma Bk., Üniversiteler, DOĞAKA	Seyahat süresi, toplu taşıma kullanım oranı, ulaşım memnuniyet puanı.	Trafik yoğunluğu artar; karbon salımı ve erişim eşitsizliği büyür.	Entegre, erişilebilir ve düşük karbonlu ulaşım sistemi.

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

3	E-imar altyapısının kurulması	Dijital imar sistemi yok; plan verileri güncel değil ve erişimi sınırlı.	Şeffaf, hızlı ve izlenebilir planlama ve ruhsat süreçleri için zorunlu.	CBS tabanlı e-imar yazılımı, sunucu altyapısı, personel eğitimi.	ÇŞİDB, HBB, Yazılım Firmaları	İşlem süresi, dijital başvuru oranı, veri güncellenme sıklığı.	Ruhsat gecikmeleri, mükerrer plan kararları ve güven kaybı oluşur.	Hızlı, şeffaf, ulaşılabilir ve dijitalleşmiş planlama sistemi.
4	Yerel Eşitlik Eylem Planı için teknik destek	Kadınlar, engelliler, yaşlılar, çocuklar ve Suriyeliler için sosyal politika çerçevesi eksik.	Kapsayıcı hizmet sunumu ve kırılgan grupların desteklenmesi için gereklidir.	Sosyal veri analizi, eşitlik birimi kurulumu, eylem planı metodolojisi.	Aile ve Sosyal Hizmetler Bk., UN Women, UNICEF, STK'lar	Erişim oranı, dezavantajlı grup memnuniyet anketleri.	Kırılgan grupların dışlanması ve sosyal eşitsizlik derinleşir.	Kapsayıcı, adil ve sosyal dayanıklılığı yüksek bir kent yapısı.
5	Yeşil finansmana erişim için proje yazım kapasitesinin geliştirilmesi	Fonlara erişim sınırlı; uluslararası fon fırsatları değerlendirilemiyor.	Yeşil dönüşüm ve iklim uyumu projeleri için sürdürülebilir finansman gerekli.	PCM eğitimi, fon takip sistemi, AB-iklim fonları eğitimleri.	DOĞAKA, UNDP, AB Delegasyonu, Dünya Bankası	Hazırlanan proje sayısı, alınan fon miktarı, başarı oranı.	Yeşil dönüşüm projeleri yapılamaz; mali kırılganlık artar.	Güçlü kurumsal kapasite, sürdürülebilir kaynak kullanımı ve artan yatırım.

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

3. Sivil Katılım Ekseninde Hatay Büyükşehir Belediyesi

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin yeniden yapılanma sürecine ilişkin 8 Ekim 2025 tarihinde yürütülen çalıştayda Hatay'ın 5 ilçesi için masa kurulmuştur. Hatay Büyükşehir Belediyesi için ayrı masa kurulmadığından bu bölümde bir değerlendirme yapılmayacaktır.

SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin 6 Şubat 2023 depremleri sonrasında karşı karşıya kaldığı yeniden yapılanma süreci, yalnızca yıkımın fiziksel boyutuyla sınırlı olmayıp; kurumsal kapasite, sosyal dayanıklılık, çevresel sürdürülebilirlik ve çok aktörlü yönetim alanlarında önemli dönüşüm gereksinimlerini açığa çıkarmıştır. Deprem yarattığı geniş ölçekli mekânsal kırılma, il genelinde hizmet sunumunda ciddi aksaklıklara, veri eksikliğine ve kurumsal süreçlerde kopmalara neden olmuş; bu durum, belediyenin planlama ve uygulama mekanizmalarını yeniden yapılandırmasını zorunlu kılmıştır. Büyükşehir birimleri, ilçe belediyeleri, merkezi kurumlar, akademik aktörler, sivil toplum kuruluşları ve uluslararası paydaşlarla yürütülen görüşmeler ve çalıştay, kentin yeniden yapılanma sürecinde temel müdahale alanlarını açık biçimde ortaya koymuştur.

Yapılan analizler, Hatay Büyükşehir Belediyesi'nin dönüşüm sürecinde dört kritik zayıflığını öne çıkarmaktadır:

1. Sosyo-mekânsal veri eksikliği ve güncel veri tabanı bulunmaması,
2. Ulaşım, altyapı ve mekânsal planlama süreçlerinde bütünleşik koordinasyon eksikliği,
3. E-imar, dijital yönetim ve açık veri alanlarında teknik altyapı yetersizliği,
4. Yeşil finansman, eşitlik politikaları ve proje geliştirme kapasitesinin sınırlılığı.

Bununla birlikte, Hatay'ın güçlü toplumsal dayanışma kültürü, akademik ve kurumsal paydaşlarla işbirliği potansiyeli ve yeniden yapılanmaya yönelik yüksek motivasyonu, büyükşehir ölçeğinde bütüncül bir dönüşüm için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu çerçevede geliştirilen hizmet öncelikleri, Hatay'ın veri temelli, kapsayıcı, çevresel açıdan sürdürülebilir ve dirençli bir büyükşehir olarak yeniden yapılanmasına yön verecek stratejik bir yol haritası oluşturmaktadır (Tablo 5).

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Tablo 5. Hatay Büyükşehir Belediyesi – Bütüncül Yeniden Yapılanma ve Dönüşüm Çerçevesi

Tema	Öncelik	Kısa Durum / Kök Neden	Stratejik Gerekçe	Gerekli Teknik Destek	İşbirliği	Başarı Göstergeleri (KPI)	Alınmazsa Risk	Beklenen Etki
Planlama & Kurumsal Kapasite	Sosyo-mekânsal veri tabanı	Veri dağınık, güncel ve standart değil	Veri temelli planlama ve afet sonrası doğru önceliklendirme	CBS, açık veri, sosyal haritalama	TÜBİTAK, Üniversiteler, HBB	Veri güncelleme sıklığı, dijital kullanım	Kaynak israfı, yanlış planlama	Hızlı, şeffaf, doğru karar mekanizması
Planlama & Ulaşım	Ulaşım Master Planı	Deprem sonrası ulaşım ağı değişti, veri yetersiz	Entegre, erişilebilir ve ekonomik ulaşım	Trafik modelleme, hat optimizasyonu	Ulaştırma Bk., HBB Ulaşım	Seyahat süresi, toplu taşıma verimliliği	Tıkanma, ekonomik kayıp, erişim azalması	Güvenli ve entegre ulaşım sistemi
Dijital Yönetim	E-imar sistemi	İmar süreçleri manuel, arşiv eksik	Şeffaf, hızlı ve izlenebilir imar yönetimi	E-imar yazılımı, dijital arşiv	ÇŞİDB, Tapu, Teknoloji Firmaları	Dijital başvuru ve işlem süresi	Kaçak yapılaşma, gecikme	Hızlı, şeffaf ve izlenebilir hizmet
Sosyal Politika & Kapsayıcılık	Yerel Eşitlik Eylem Planı	Dezavantajlı gruplara veri ve politika eksik	Erişim eşitliği ve kapsayıcı belediyecilik	Eşitlik eğitimi, izleme sistemi	STK'lar, BM Kadın, SHM	Kapsayıcı hizmet oranı	Hizmet eşitsizliği, dışlanma	Sosyal uyum ve hizmet eşitliği

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

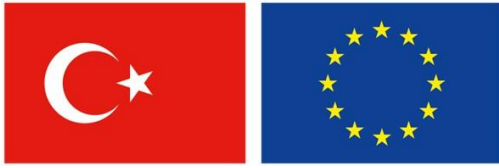
Fon / Proje Yönetimi	Yeşil finansman & proje geliştirme	AB/yeşil fonlara erişim yetersiz	Yeşil dönüşüm ve iklim yatırımları için kaynak	PCM eğitimi, fon takip sistemi	DOĞAKA, GIZ, UNDP, AB	Fon tutarı, kabul edilen proje	Yatırımlar ertelenir, finans kaybı	Sürdürülebilir kaynak ve güçlü proje kapasitesi
----------------------	------------------------------------	----------------------------------	--	--------------------------------	-----------------------	--------------------------------	------------------------------------	---

TASLAK

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

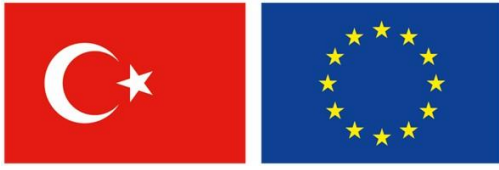
This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

KISALTMALAR

Kısaltma	Açıklama
AB	Avrupa Birliği
BMZ	Alman Federal Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Bakanlığı (Federal Ministry for Economic Cooperation and Development)
GIZ	Alman Uluslararası İş birliği Kurumu (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
PACE	Post-Earthquake Assistance for Community and Environment — "Depremden Etkilenen Bölgelerde Yerel Kamu Hizmetleri için Katılımcı, Kapsayıcı ve Yeşil İyileşme Projesi"
RE-SEED	Resilience in Cities for Enhanced Environmental Development — GIZ tarafından yürütülen "Kentlerde Çevresel Dayanıklılığın Güçlendirilmesi" Projesi
HBB	Hatay Büyükşehir Belediyesi
TR63	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı (DOĞAKA) bölge kodu; Adana, Osmaniye ve Hatay illerini kapsayan bölge planı alanı
DOĞAKA	Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı
UNDP	Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (United Nations Development Programme)
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Fund)

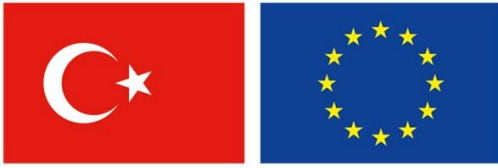

This Project is co-funded by the European Union and the German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

Kısaltma	Açıklama
CBS / KBS	Coğrafi Bilgi Sistemi / Kent Bilgi Sistemi
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
SDG	Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (Sustainable Development Goals)
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
PACE Hizmet Alanı	PACE projesi kapsamında tanımlanan tematik alanları (Yeşil Dönüşüm, Dijitalleşme, Katılım vb.) ifade eder
İEP	İklim Eylem Planı
KBS	Kent Bilgi Sistemi (belediye hizmet ve verilerinin dijitalleştirilmiş yönetim platformu)

This Project is co-funded by the European Union and the
German Federal Ministry for Economic Cooperation and Development

EK-1: GÖRÜŞÜLEN KURUM LİSTESİ VE ÇALIŞTAY KATILIMCI LİSTESİ

Mülakat Katılımcı Listesi

Fen İşleri Daire Başkanlığı-Şahin Bankir, Merve Nurlu Yılmaz

İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı-Fatma Mullaoğlu, Cengiz Sürmeli, Hülya Kahvecioğlu

Dış İlişkiler Daire Başkanlığı-Turgut Kırgız, Ahmet Öztürk, Can Ganim Canbolat

Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı-Samim Kayıkçı, Nejat Özvar

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı-Serap Mutlu, Mustafa Şengezer

Park ve Bahçeler Daire Başkanlığı-Enis Sahillioğlu, Sevil Baklacı

Yayınlayan	Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ) GmbH
Merkez Ofisler	Bonn ve Eschborn, Almanya
Proje	Depremden Etkilenen Bölgelerde Yerel Kamu Hizmetleri için Katılımcı, Kapsayıcı ve Yeşil İyileştirme Projesi (PACE) Çankaya, Ankara, Türkiye
İçerik	Alman Uluslararası İşbirliği Kurumu (GIZ)
İletişim	pace@giz.de

